

ct

Les saurines

de
Mafalda Bellido

(fragmento)

(Entra La SAURINA de l'Altiplà amb unes vares d'ametler buscant aigua. Alexander Von Humboldt va carregat amb instruments científics. LA JOVE i la SAURINA els observen)

LA JOVE
És ella?

SAURINA
Sí.

LA JOVE
I ell... és...?

SAURINA
Sí.

HUMBOLDT
He vist que hi ha pous per tot arreu, els ha trobat vosté?

SAURINA DE L'ALTIPLÀ
No, jo he vingut a amagar-me en els pous.

HUMBOLDT
De qui s'amaga?

SAURINA DE L'ALTIPLÀ
De qui s'amaga vosté en esta casa de postes?

HUMBOLDT
Jo només estic de pas i mentrestant mesure, com vosté.

SAURINA DE L'ALTIPLÀ
I què és el que mesura?

HUMBOLDT
Tot el que puc, allà on vaig. La temperatura, la humitat, la latitud, les distàncies, el que plou, quant brilla el sol, el blau del cel/

SAURINA DE L'ALTIPLÀ
El blau del cel es pot mesurar?

HUMBOLDT
Sí.

SAURINA DE L'ALTIPLÀ

No té prou amb mirar-lo?

HUMBOLDT

No, necessite saber i comprendre. Hi ha tantes i tantes coses que no sabem, tants misteris per descobrir. És com una ordre que porte a tots els àtoms del meu cos, com un mandat que m'obliga a /

SAURINA DE L'ALTIPLÀ

Parlar tan de pressa?

HUMBOLDT

A preguntar-me, a comparar, a descobrir... Que tot el que veiem i el que no veiem responga a unes lleis?

SAURINA DE L'ALTIPLÀ

Les lleis de qui?

HUMBOLDT

De la terra, del cosmos, de l'univers. Algunes les coneixem i d'altres no, encara que tot pugui semblar caòtic, injust/

SAURINA DE L'ALTIPLÀ

I dolorós?

HUMBOLDT

Bé, clar, i dolorós. Tot respon a un ordre. Tot té un sentit.

SAURINA DE L'ALTIPLÀ

Les lleis dels hòmens són injustes... També tenen sentit per a vosté?

HUMBOLDT

Encara que passen molts milers d'anys, sempre continuarà havent-hi misteris insondables... com la injustícia i la maldat dels hòmens.

SAURINA DE L'ALTIPLÀ

Eixe és el verdader misteri.

HUMBOLDT

I què és el que mesura vosté?

SAURINA DE L'ALTIPLÀ

Jo no mesure, cuine per als altres i practique amb les vares, per no oblidar-me de qui soc i d'on vinc.

HUMBOLDT

I d'on ve vosté?

SAURINA DE L'ALTIPLÀ

De l'Altiplà.

HUMBOLDT

I ara ha mesurat que ací, al costat del mar, està el seu amagatall i també mesura amb les seues varetes on hi ha aigua i a quina distancia està de la superfície.

SAURINA DE L'ALTIPLÀ

No sé si mesure, jo sent el que la terra em vol dir.

HUMBOLDT

Té sort de tindre eixe do. Jo ho he intentat moltes vegades i no ho he aconseguit. *(Trau un pèndol)* He conegut gent com vosté, persones que posant el pèndol perpendicular a la terra tancaven els ulls i sabien, sense vore'ls, quins minerals hi havia sota els seus peus. *(El pèndol no es mou. Humboldt li dona el pèndol a la SAURINA)* Prove-ho vosté.

SAURINA DE L'ALTIPLÀ

Jo no necessite ulls per a vore, jo per a vore he de tancar-los. *(La SAURINA agafa el pèndol i tanca els ulls)* Com els talps que viuen baix davall de terra.

HUMBOLDT

Jo mesure, observe, estudie, compare, llig, pregunte, analitze, però no hi manera, no puc/

SAURINA DE L'ALTIPLÀ

(El pèndol comença a moure's) Sentir.

(Silenci)

HUMBOLDT

Com ho sap...? No puc sentir.

SAURINA DE L'ALTIPLÀ

Potser la terra li parla d'una altra manera. *(El pèndol comença a moure's)* Sap el que em diu la terra? *(Humboldt vol parlar, però la SAURINA continua.)* Shhh... Que sent molt, que sent massa. Que vosté és una àguila. Això és el que em diu la terra, que tot ho veu, que tot ho mesura des de dalt. Està destinat als grans vols, a les grans distàncies, als grans descobriments. La terra espera molt de vosté.

(La SAURINA obri els ulls) Això és que em diu la terra. *(Li torna el pèndol)*

HUMBOLDT

Qui és vosté?

SAURINA DE L'ALTIPLÀ

Soc Dolors, la Saurina de l'Altiplà. I vosté?

HUMBOLDT

Soc Alexander, Alexander Von Humboldt. D'ací a uns dies me n'aniré cap a València, creuaré la

península i, en vaixell, navegaré l'Atlàntic fins a Amèrica. Estaré cinc anys recorrent el continent i tornaré convertit en el científic més reconegut del segle XIX.

HUMBOLDT

I vosté què farà?

SAURINA DE L'ALTIPLÀ

Els homes dels quals m'amague acabaran per trobar-me, i les seues lleis em portaran a la presó per bruixa. Em jutjarà el Sant Ofici i estaré quatre anys a la presó de la Galera, on suportaré tortures i violacions. Acabaré els meus dies i els meus malsons tirant-me per una de les finestres. Pocs dies abans de morir, li passaré a la meua filla el pèndol que vosté està a punt de donar-me. El pèndol, el record d'esta trobada i de vosté, passarà de mares a fills, d'àvies a netes, i es convertirà en un llegat difícil de suportar.

HUMBOLDT

Fins que, en algun moment, algú trencarà el dolor i en lloc de por...

SAURINA DE L'ALTIPLÀ

Hi posarà amor.

HUMBOLDT

Açò és per a vosté, Dolors, Saurina de l'Altiplà.

(Humboldt li dona el pèndol a La SAURINA DE L'ALTIPLÀ, que marxa. LA SAURINA observa, LA JOVE ja no la veu. Decidida agafa la carta i trau el pèndol. Humboldt observa a LA JOVE.)

HUMBOLDT

El món, com el pèndol, per començar amb el seu moviment circular, necessita equilibri. En cada matoll d'este camp, en l'escorça clivellada dels ametlers, la vida s'agita en un equilibri constant. Però el nostre egoisme l'ha trencat i ha despertat la terra. Si per un moment mirarem cap a dalt i fórem capaços d'abastar la immensitat de l'univers, la humilitat i l'agraïment ens farien estimar-la de nou. I si la cuideu romandreu fora de perill, en la superfície del món, per un temps més. I recorda equilibri/

LA JOVE

El món necessita equilibri.

HUMBOLDT

Eixa és l'única paraula que pot parar-ho tot.

(HUMBOLDT marxa, arriben LOLA I MILORS, s'apropen a LA JOVE, les tres s'abraçen, miran el pèndol. LA JOVE trau l'obituari. Es miren.)